

Наш Лемко

РІК IV.

Ч. 5 (77)

Львів, 1-го березня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1-80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

„Учітеся брати мої“.

Тарас Шевченко найбільший поет України.

Роковини уродин або смерті Тараса Шевченка святкує наш український нарід кожного року дуже торжественно. Шевченко своїми пречудовими піснями збудив український нарід з довгого сну і вказав йому шлях до кращого життя. Тому то називаємо Шевченка нашим Пророком і Батьком.

За ті великі заслуги, які Шевченко положив для добра всієї України, шануємо його пам'ять щорічно святочним днем в місяці березні (марті), бо тоді саме припадають роковини його уродин і смерті. Всі культурно-освітні установи на Лемківщині повинні вшанувати пам'ять Тараса Шевченка, зокрема батьки українських дітей повинні навчати своїх дітей цієї Правди, яку голосив наш невмірущий Батько у своїх заповідях, що знаходяться в його „Кобзарі“.

Тарас Шевченко уродився дня 9. березня 1814 р., помер 10. березня 1861. р.

Тарас Шевченко уродився дня 9. березня 1814 р., помер 10. березня 1861. р.

Проч з алькоголем і ніотиною!

Під цим кличем Самоосвітня Секція при філії Т-ва „Просвіта“ в Кракові, урядила в дні 1. лютого ц. р. перші карнавалові вечорниці. Гарно прибрану й освітлену рефлекторами салю Т-ва „Просвіта“ заповнило українське громадянство Кракова, яке дуже гарно бавилося в тверезому стані, забуваючи хоч на хвилину за щоденні турботи. Крім ріжних несподіванок, був вибір королевої краси і вручення нагороди. Королевою вибрано Наталку Надяківну, а місто-королевою Ольгу Налесниківну, обі з Лемківщини. Успіх моральний і матеріальний випав, надсподівано гарно. Моральний тому, що пораз перший в Кракові Самоосвітня Секція — яка гуртує під своїми крилами все українське ремісництво, робітництво і дівчат ріжних заводів — уладила вечорниці без алькоголю і папіросок в продажі в буфеті. Поставлення справи на так високім тверезім поземі завдячувати треба в першій мірі проводити, а саме опікунові Самоосвітної Секції п. др. Омелянові Волинцеві і голові п. Юркові Голейові. З того приводу Рада філії Т-ва „Відродження“ в Кракові дуже радіє, що її протиалькогольна і протинікстинна праця на терені Кракова не пішла на марне та увінчалася хоч вчаси успіхом.

Тому побажаним і вказаним булоби, щоб всі українські товариства в Кракові, як і взагалі в краю, пішли слідами Самоосвітної Секції і всякі забави і приняття урядували без алькоголю і ніотины та хоч вчаси причинилися до відродження Українського Народу

Відродженець С. М.

Наш обов'язок супроти української дитини на Лемківщині.

(ЗДОРОВИМ, УКРАЇНСЬКИМ, ДРУКОВАНИМ СЛОВОМ МАЄМО ВИХОВАТИ ЛЕМКІВСЬКУ ДИТИНУ НА ПОЖИТОЧНОГО Й ХОРОБРОГО ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ Й БАТЬКІВЩИНИ!..).

Важкий і відповідальний обов'язок супроти української дитини на Лемківщині, саме обов'язок її патріотичного, релігійно - національного виховання й образування, тяжить не тільки на її українських батьках, відтак на Церкві й на школі, але він обіймає теж і цілу, українську суспільність. **БО ВІД ЦЬОГО, ДО КОГО БУДЕ НАЛЕЖАТИ ДУША ЦЕЇ ДИТИНИ, ТА ХТО ЗДОБУДЕ СОБІ ДОМІНУЮЧИЙ ВПЛИВ НА НЕЇ, ЗАВИСИТЬ ТЕЖ НА БУДУЧЕ Й МАЙБУТНЯ СУДЬБА НАШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕМКІВЩИНИ.** Відси висновок, що ми повинні напружити всі сили, та доложити усіх заходів і старань, щоби душу цієї дитини здобути й приєднати таки для себе, себто для української освіти, для української культури й Української Нації!..

Якжеж виконати цю працю?... Відповідь така!.. **ТРЕБА ДОКОНЧЕ ПОСТАРАТИСЯ, ЩОБИ НАБУТИ Й ПОДАТИ ДОБРУ, УКРАЇНСЬКУ КНИЖКУ, ЗДОРОВЕ, ДРУКОВАНЕ, УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО ДО РУК УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ НА ЛЕМКІВЩИНІ!.. Чому?..** Бо це буде не тільки образуєчий та релігійно й національно виховуючий чинник для неї, але це буде також і наймогутніша її зброя проти усіх, чужих, винародовлюючих течій, які намагалися би пірвати невинну душу цієї нашої української дитини у своє русло, та перемінити її колись на свій послухний знаряд... на яничара проти її власного й рідного, українського народу й Батьківщини... **А ТАКУ СПАСЕННУ КНИЖКУ, СЕБТО СВОЮ РІДНУ, УКРАЇНСЬКУ КНИЖКУ, НЕХАЙ ПОДАСТЬ УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНІ НА ЛЕМКІВЩИНІ УКРАЇНСЬКА, ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА,** яку знову з черги повинен для цієї дитини створити наш український патріотизм, наша збірна жертвенність, наша національна свідомість і солідарність!

Про відповідний знову й добірний, книжковий і взагалі друкований матеріал, подбають уже наші українські автори й дитячі видавництва, прим. „СВІТ ДИТИНИ“, „НАШ ПРИЯТЕЛЬ“, „ДЗВІНОЧОК“, які з усякої похвали і признання гідною відданістю справі і з посвятою виконують свій добрий національний обов'язок.

Щож дасть добра, українська

книжка й журнал українській дитині на Лемківщині?..

Першзавсе **ПРАВИЛЬНЕ Й ПОПРАВНЕ ЗНАННЯ СВОЄЇ ВЛАСНОЇ, УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ,** якого не може йому рішучо дати ані невміючий цієї мови вчитель, ані теж дивовижна, криничанська трохазівщина в школах. А безспірною є прецінь річчю, що докладне знання своєї матірньої мови, та належна пошана й любов для неї це основна передумовина до збереження своєї національності, та до присвоєння собі й пізнання своєї рідної, національної освіти й культури. **ТОМУ В КОЖНІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ НА ЛЕМКІВЩИНІ ПОВИНЕН БЕЗУМОВНО ЗНАХОДИТИСЯ СВІЙ УКРАЇНСЬКИЙ БУКВАР,** та свої, шкільними властями затвержені, зглядно цензурою дозволені, українські, шкільні читанки й книжочки для дітей!..

Добра, українська книжка спричинить теж у дитині розбудження її буйної, молодечої фантазії, розвине й утривалить добру пам'ять, дасть попит до науки й охоту до образування, викличе зацікавлення духовними справами, та **ЗАПОЧАТКУЄ У НЕЇ РОЗВИТОК ЇЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ І УМОВИХ СИЛ.** Така дитина стане спосібна до усього доброго, чесного й позитивного, саме до праці і молитви, до послуху і науки, до належної пошани родичів і старших, до признання авторитету Бога, наставників і законної влади.

Дальше!.. Коли вже дитина досягне вищий ступінь свого фізичного й інтелектуально-умового розвитку, тоді **ДОБІРНА, УКРАЇНСЬКА КНИЖКА ПРИСВОЙТЬ ЇЇ І ТЯЖЧИЙ, ДУХОВИЙ ПРЕДМЕТ,** як знання своєї рідної історії, пі-

знання своєї славної, рідної бувальщини, та розбудить у ній високий ідеалізм, шляхотні пориви до праці й жертви, та благородні почування для її власного народу й Батьківщини!.. Ця чудотворна книжка виробить і утривалить у ній теж свідомість її власної, національної приналежності, та її питомих, національних прикмет і обов'язків.

З черги **ДОБРА, УКРАЇНСЬКА КНИЖКА ПОДАСТЬ УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНІ НА ЛЕМКІВЩИНІ КОНЕЧНЕ СКРІПЛЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ОСНОВ ВІРИ Й МОРАЛЬНОГО ЖИТТЯ,** навчить її чистої любови до Бога, привязання її пошани для родичів, та **ШИРОЇ Й ЖЕРТВЕННОЇ ЛЮБОВИ ДО СВОГО НАРОДУ Й БАТЬКІВЩИНИ.** Рівночасно добра, українська книжка захоронить її перед злою лектурою, перед шкідливими впливами зіпсутого оточення, та перед розкладливими течіями й переворотними кліччями сьогоднішніх часів.

Одним словом: українська книжка та українське, друковане слово влекать українській дитині на Лемківщині **ЗРІЛЕ Й ПОЗИТИВНЕ, РЕЛІГІЙНО - НАЦІОНАЛЬНЕ ТА СУСПІЛЬНО - ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ НА СВДОМОГО, ШИРОГО Й ТРУДОЛЮБИВОГО УКРАЇНЦЯ,** спосібно до всякої, чесно й пожиточної праці й до ародуктивного, національно - суспільного життя... Вони вироблять з неї українця, що потрапить завжди гідно, рішучо й достойно постояти за свої слухні права й закони..

Вкінці **ДОБРА, УКРАЇНСЬКА КНИЖКА ЗМОЖЕ ТЕЖ РОЗБУДИТИ, ТА ВИДОБУТИ НА ДЕННЕ СВІТЛО НЕПЕРЕСІЧНІ УМИ Й ТАЛАНТИ НА ЛЕМКІВЩИНІ..** Таланти, котрі нераз марнуються й пропадають під курною, селянською стріхою, а котрі, належито використані, моглиб нераз віддати неоцінені услуги для своєї власної, Української Нації й Батьківщини... Тому нехай не знайдеться між нами ані один свідомий і патріотичний українець, котрий хоч найменшою лептою не причинився би до відчнення обильних джерел словесної, релігійно - національної, та громадянсько-суспільної культури, освіти й знання для дорогої нашому серцю, української дитини на Лемківщині!..

Практична Бібліотека „БАТЬКІВЩИНИ“

ЛЬВІВ, ЧАРНЕЦЬКОГО 8.

1. **Повний курс мужеського кравецького крою**

Ціна вже з пошт. пересилкою **10-30 зл.**

2. **„САМАШИЮ“**

підручник, що вчить крою:

а) білля жіночого, мужеського, діточого і на постіль; б) жіночих суконь; в) жіночих і дитячих плащів; г) хлопячих убрань і діточих суконь.

Ціна вже з пошт. пересилкою **8-50 зл.**

Висилаємо тільки за готівку.

Занедбана ділянка українського багатства

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Наша українська Америка.

Лемківщина, як одна з віток українського народу в загальній структурі подібна до решти — з тим, що природні багатства, зглядно їх експлуатація дуже скупи. Терен гористий, піскувата глинка, роздріблення землі впливають на те, що великий відсоток господарств не є самовистарчальний і для виживлення родини потреба вкладу зі зовні. А відки їх взяти? Вправді є денеде копальні ропи, головню в короснянському басейні — Ванівка — одначе користи з цих багатств для нашого народу майже ніякі. Через темноту селян, їх незорганізованість — використовують їх чужинці, контрактуючи землю під копальні по смішно низькій ціні. Рівночасно спроваджується до праці в більшости чужих робітників, які приносять зі собою язву для нашого народу у виді всяких соціальних чи людово-фронтівських дурманів. Ідея спільноти інтересів всіх робітників без огляду на національну приналежність, „боротьба“ з капіталізмом дають у висліді такі блага: При редукції першими є робітники українці, на яких землі відбувається експлуатація ропи, а як працюють декотрі, то переважно як робітники гірших категорій. Борьба з капіталізмом дає такі наслідки, що визиск наших селян і робітників постійно зростає і нема нікого з „братніх“ працюючих, що сталиби в обороні нашого селянина чи робітника. Нашим робітникам говорять про міжнародню солідарність, засипують всякою соціалістичною і комуністичною бібулою — очевидно польською — бо там вже ділає КПП (Комуністична Партія Польщі), а самі, себто польські робітники, wraz із керівниками фабрик, директорами — як для наших робітників не буржуї-визискувачі — належать до державно-творчої патріотичної організації, Стшеляца. Цікаве явище цієї робітничої солідарности ще й те, що в селі, близько фабрики, є селянсько-робітнича кооператива, що ніби вже відповідає їх гаслам солідарности та проте польські робітники не купують у тій робітничій кооперативі нічого, лише йдуть може три кілометри до другого села до skleпу „стшеляца“. Варта булоби брати нашим робіт-

никам примір з них, не слухати їх фраз, але глядіти за їхніми ділами, бо людину судиться по ділах. Селяни й робітники хоч на своїй землі, будучи матеріально залежними від чужонаціональних директорів не маючи при тім жадної сили за собою, яка могла би протиставитися всевладности директорів, які з адміністраційною владою творять спементовану цілість — покірно слухають, як пан каже, очевидно в присутности такого директора не сміють вживати своєї рідної мови — і деж тут можна говорити про боротьбу з буржуями. В селі — як нігде по інших селах — є ще жидівська коршма, що сповняє свою сумну і знану українському народові роллю. Тисячі пропивають — забуваючи за своїх дітей, майбутність — кидають свій важко запрацьований гріш в кишені неробам-жидам.

В селі учительські сили самі польські — отже наступ зі всіх сторін — на дітей в школі, робіт-

ників у фабриці — а ми дивимосся на це безнадійно. За те 1-го травня йдуть ті робітники як перші, що визнають робітничу солідарність, червоний „штандар“ як символ тої солідарности. Це одна шопка, що „усмирює“ ті блага будня.

Можна тут ще згадати такий випадок. Заможніші селяни почали старатися, чи не моглиб спільно (як спілка) приступити до експлуатації ропи. Очевидно з тим проектом мусіли піти до одного з директорів порадитися. А він сказав, що буде їм помагати під одною умовою, що до спілки не буде належати ніодин свідомий очевидно Українець. Можуть належати жиди, поляки, може й турки — але українцям не вільно. Так виглядає відношення до „братнього“ народу.

Отже українські селяни й робітники памятайте, що ваша справа є справою тільки українських робітників і селян та цілої української нації — а більше нічиєю.

І. Ванівський.

Візвання до перенесення на іншу парохію.

Москво-комуністи й атеїсти в парохії Мисцова на Лемківщині розпочали шалену нагінку проти свого пароха-Українця, Впр. о. Степана Шалаша, законного дуклянського декана, наділеного за заслуги, положені для парохії й деканату, крилошанськими відзнаками за перемиської духовної влади. Це один з найкращих і найбільше солідних і працюючих душпастирів української Лемківщини. Карне доходження, перепроваджене в дні 25. IV. 1936 р. на припорушення з „Устрою“ проти нього, виказало його повну невинність, та цілковиту безпідставність внесених проти нього обвинувачень. Самі русофіли, переслухані, завили під присягою, що бажали би позбутися його з парохії — тому, що він Українець, та що хотіли би на його місце священника-русифіла, котрий провадив би „русскую діяльність“ в парохії!...

Коли за першим разом штука не вдалася, тоді москво-комуністи — під проводом знаного місцевого провокатора й донощика, А. С., — постановили таки не дати за виграну та припустили поновний, ще сильніший наступ проти нього.

На їх домагання заряджено проти о. декана поновне слідство, котре в дні 26. I. 1937. р. перепровадив проти нього відомий Скасьо, партійний друг „Коронного Дзекана Лемківщини“, і в результаті новим „указом“ з „Устрою“ з дня 28. I. 1937 р. ч. 121 під загрозою суспенди наказано о. деканові забратися негайно з парохії!...

Проти „указу“, як незаконного, ввіс о. декан Шалаш відклик до Апостольської Столиці.

Присилайте належність за книжки і передплату!

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко“ Львів, Зіморевича 2.

Не ховайте ніколи грошей по скринях чи за образами,

але переспітайте їх хочби малими квотами на вкладкову книжечку ощадности

КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Скарб України.

Над широким Дніпром, на високій горі
Заховала там скарб Україна —
Скарб найбільший, найкращий над скарби усі.
Найцінніше, що мала із віна.
Йї як найвище Добро береже там його.
Від ворожих очей заслоняє,
Бо дітей це йї найцінніше майно,
Невгасимий вогонь сам скриває.
І раз в рік, раз один, як цариця Весни
Наряджає на бій із Зимою
Русалок, в мартову ніч вогонь цей пала.
Бе полум'ям, дуною ясною.
Що на небі зірок, на Україні діток.
Кожне ж серце отворене має,

МОГИЛА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

В кожне серце в цю ніч мартову
русалок
Одна іскра вогню западає.
І ця іскра мала невгасимий пожар
У серденьках дітей розпалає

Та дає їм найвищий, найкращий
цей дар:
Жар любови до Рідного Краю.
І серденька дітей у цю ніч мартову
Шим вогнем розжарені злітають
Над широкий Дніпро, на високу
гору
І в душі там присягу складають:
„Жар цей, батьку Тарасе, що Ти
розпалив,
Присягаєм увесь вік зберігати,
І весь вік, все життя, так як Ти
посвятив,
Для України одної віддати“.
Над широким Дніпром, на високій
горі
Дух Тараса радіє — ширяє:
„Україно моя, не впаде в боротьбі.
Хто у д'тях свій скарб зберігає!“
Антін Лотоцький.

Нові тягарі.

На що стягається гроші українським гр.-кат. священикам на Лемківщині?

Українським, гр.-кат. священикам на Лемківщині стягнуто з їх платень, 1937 р. квоти **парохам по 5 зол.** (разом 10 зол.), **а завідателям по 3 зол.** (разом 6 зол.). На основі природного й морального права кожний власник є управлений розпоряджати своєю власністю, а тимчасом в „здрую“ — при управі нового, великого „канцлера Лемківщини“ — не зволили навіть вселаскавіше і всемилостивіше на відтинку чека, хочби навіть лише двома буквами зазначити, на яку ціль ці квоти українським священикам стягається. Це тільки певне, що останніми часами не було ніякої нової, урядової редукції місячних поборів, платних прилюдним службовикам з державного скарбу.

Тимчасом знаємо річю, що т. зв. апост. адміністратор і сама адміністрація **одержують місячно до 13.000 зол. на грошеві дотації для підчиненого собі Духовенства** — і то згідно з точкою 3) Артикулу XXIV. та з залучником А) Конкордату з дня 10. II. 1925 р. і конвенцією з 1934 р. Часть з тих грошей, себто квоту 100 зол., відсилається щомісячно до лат. Еписк. Ординаріяту в Ченстохові на студіюючих у Кракові пр.-кат. питомців з Лемківщини. При цьому вже після виплатення всіх місячних поборів лишається ще кількасот золотих до розпорядимости т. зв. апост. адміністратора Лемківщини. Ця квота ще побільшиться, коли взяти під увагу факт, що декотрим україн-

ським священикам на Лемківщині **зовсім не виплачувано, зглядно не виплачується поборів.**

Ніхто, здорово думаючий, не заперечить, що українські священики Лемківщини мають моральне право знати, на яку то ціль обривається їм без їхнього відома і згоди повищі квоти з признаної їм порядочно місячної, службової платні. Вони мають теж моральне право знати,

що діється з невикладеними їм дотепер відсотками від т. зв. „народової позички“ в квоті 777 золотих, присланої свого часу т. зв. апостольській адміністрації через Всесвіт. і Преосв. Еп. Ординаріяту у Перемишлі.

Дозволяємо собі припускати, що чейжеж т. зв. апост. адміністрація не бажає громадити ніяких — на незнані й неозначені цілі — капіталів коштом поглиблювання матеріальної скрути підчинених собі, українських гр.-катол. священиків. А коли громадить, то на які?!

Здержання дотації за пісню „Боже Великий“.

Як вже нашим читачам відомо, українські греко-катол. вірні в Боську заспівали у своїй церкві після Богослуження в дні 20. грудня 1936 р. гимн-молитву: „Боже Великий...“, чому старався безуспішно перешкодити один з місцевих комуно-москвофілів: В зв'язку з тим Впр. о. декан Михайло Величко, парох в Боську, зістав письмом т. зв. „ординаріяту“ зі „здрую“ з дня 16. січня 1936 р. ч. 27. в'званий до в'яснення й оправдання.

Одначе це в'яснення узнано там за неvistарчаюче, бо з початком лютого 1937 р. здержано Впр.

о. Михайлові Величкові місячні побори — так, що він з ріднею лишився без прислугуючих йому законно грешевих засобів до життя. Колиж в дні 11. лютого 1937 р. о. декан зажадав в „здрую“ в'яснення, сам апост. адміністратор сказав, що пенсію здержано йому за співання в церкві пісні „Боже Великий...“ На дальші представлення о. декана, адміністратор казав йому мовчати — по московській засаді: „мовчать і не разсуждать“, а відтак приказав йому забиратися за двері!...

ЯК куримо — то лише найліпші
паперці і тутки
(повноватки)

„КАЛИНА“

Української фабрики Кооперативи „Будучність“ в Тернополі

НОВИНКИ.

— † **Іван Голейко**, емер. директор Окр. Суду в Сяноці й урядовець Н. Т. Ш. у Львові, помер у Львові у вівторок 9-го лютого ц. р., по короткій і важкій недусі, прийнявши Найсвятіші Тайни.

Покійний був членом усіх культурно-освітніх та господарських установ у Сяноці й брав у їх діяльності живу й активну участь.

Похорони відбулися в четвер, 11. лютого ц. р. в год. 13.30 з дому жалоби при вул. Курковій 61, на Личаківський цвинтар. В. Й. П.

— **Коби всі судді такі були!** Перед судом у Чорткові стало кілька малолітніх хлопців, які з нужди пішли до ліса красти дерево; назбирати хворосту на опал. Один із цих бідних дітей станув на розправу, але хоч як був тріскучий мороз, то цей хлопчина явився в суді босий. Оголосивши присуд, яким обвинувачених увільнено, суддя К. казав босому хлопцеві задержатися в бюрі та після урядування пішов з ним до міста й тут з власної кишені купив йому добрі нові скарпетки і черевики.

— **Побіда повстанців в Іспанії.** Минулої неділі ввечері еспанські повстанці після завятих боїв виперли червоних і заняли найбільшу їх пристань Малягу, що лежить на південному березі Іспанії та має до 160 тисяч мешканців. Здобуття Маляги має велике значіння для повстанців, бо це влєкшить їм цілком оточити досі ще не здобуту столицю Мадрид. Крім того взяли повстанці в полон багато урядових міліціонерів та жандармів, а в пристані 3 воєнні кораблі. В Малязі мають утворити воєнний суд, що буде судити еспанських комуністів. Деякі члени катальонського уряду зачали вже переговорювати з повстанською владою. Згода з Каталонією приспшила би кінець тій нещасній громадянській війні.

— **З багатства люди дуріють.** У Стрижівщині кинулася з мосту до ріки Вислока багата вдова Стаховічова. В плащі, який вона кинула перед скоком у воду, нашли люди багато доларів. Вона мала також кільканацять моргів свого поля. Причини самогубства ніхто не знає.

— **Чи Ви вже зложили** даток на українських безробітних у Товаристві „Сила“, у Львові, вул. 3. Мая ч. 10. Якщо ні, то скоро пішліть бодай дрібну лепту, бо громада по нитці, бідному сорочка.

— **Не знущайтеся над калікою,** ані хорими людьми. Недавно згорі-

ла хата Петра Маляра в Гломчі, біля Мриголоду, яку підпалив його несповнарозуму брат, голодом морений. Люди кажуть, що Бог так усе карає тих, що другим роблять те, що їм самим немиле. Родина Петра не має тепер ані даху над головою, ані що їсти, тому односельчани і сусіди повинні їм допомогти. Те, що діялось з дурненьким, не наша справа, натомість наш обов'язок і християнська любов наказує нам допомогти брат братаві в біді — хай ліва рука не знає, що права дає! За це Бог буде благословити всіх!

— **Окремий відклик до Апост. Столиці в Римі** вислав о. д-р Йосафат Кабарівський, священник у Великій Святковій біля Жмигороду, припинений у всіх функціях уряду й чину. Відклик зладжений згідно з усіми приписами катол. канонічного права. Відповідь ще не прийшла.

— **Справа церковного дому в Чорноріках.** Кацапські недобитки з Коросна і т. зв. „устроня“ (околиці Риманова) доконче настають на те, щоби церковний католицький дім у Чорноріках, коло Корчина в Короснянщині, дарувати схизматизуючому москвофільському обществу Качковського. Місцевому завідателю парохії загрожено перенесенням аж до Радошини в Горличині, якщо він не підпише дотичного контракту даровизни.

Байдуже, що всі громадяни Чорнорік противляться такому даруванню католицького дому Обществу Качковського.

Справу відіслано до порішення Апост. Столиці в Римі.

— **Ще одна ластівка.** На днях одержали всі гр.-кат. священники української Риманівщини на звичайній відкритій, поштової картці писмо ось такого змісту:

Сл. Іс. Хр. 28. I. 1937 г.

Отвѣтно до розпорядження Орд. Ап. Адм. зъ 26. I. 1937 г. ч. 110 поручаєсь:

I. Сейчасъ отчитати Сл. Божу за недужого св. Отца Папу Пія XI; II. Дня 12. II. с. р. въ годовщину коронаціи св. Отца на литургии взяти ектеію на вс. прошеніе — по замвонной молитвѣ при виставленнхъ Найсв. Тайнахъ отмовити 5 Отч. нашъ, 5 Богород. Д. въ намѣреніи св. Отца, Тебе Бога хвалимъ, Благословеніе Найсв. Тайнами и многолѣтствіе. — о. Вахнянинъ.

Отже не Божа ласка й щира співпраця, лише „місійна“ етимологія — це початкове правило і програма „капітальних“ католиків в Оншоді.

— **Був би пропав у заметі.** В селі Синеві, коло Риманова їздив на лещетах Сташканин хлопчина. Нагло звалилася на його гора снігу і придавила. Майже половина села збіглася та щойно по довшому часі видобули зпід снігу на пів неживого малого лещетарика. Його в хаті натерли спиртом і він буде ще довго жити, — лише, щоб не пив шпіритайки, бо від цієї смердюхи люди сліпнуть і завчасу вмирають.

АМЕРИКА ВВОДИТЬ НОВУ ПРОГІБІЦІЮ.

В Злучених Державах Північної Америки громадянські культурно-освітні установи заходяться біля введення в життя нової прогібіції. Американці є заправлені і призвичані до опору в боротьбі за суспільні реформи. Найкращим прикладом того є довголітня боротьба з невольництвом покінчена побідою ідеї гуманітаризму над тісним, приватним інтересом. Боротьба за прогібіцію не є закінчена, вона є радше перервана. В найкоротшому часі вона розвинеться наново. Недавно відбувся в місті Клевеленд в Злучених Державах Конгрес Християнської Абстинентської Унії. Членами Унії є здебільша жінки. Завданням Конгресу була пропаганда за впровадженням нової прогібіції. На Конгресі стверджено, що поширений до застрашуючих розмірів зріст нещасливих самоходових випадків, бандитизм, моральне рознуздання американської молоді це безпосередні висліди знесення прогібіції. Конгрес вирішив резолюції, які звернено в формі домагання до парламенту.

Найвибагливішу
господиню
вдоволяє

МИЛО

ЦЕНТРОСОЮЗУ

Присилайте передплату!

Ще одне чудовище.

Устроняцький Васьо та його чудотворна печатка!..

Устроняцький Васьо набрав великої самопевності й розмаху від хвилі, від коли став ключарем „руського царства“ на лемківським „устроню“... Нічим пок. Гінденбург, нічим Распутін, нічим навіть царі, така це угольна сила, така велика мудрість, такий блискучий розум, така повага!.. **Має надприродний дар заглядати в людську совість та відкривати у ній гріхи і провини!..** Всі гріхи „Мазепинцез“ — то прямо на пальцях числить!.. Всі „руссі“, — і коронних і некоронних, — записує до книги вічного життя, а „Мазепинцев“ до книги вічного осудження!.. Перші будуть

оправдані й спасені, а другі осуджені та прокляті! А якжеж!

На українських священників гремить, як лев Юди!.. То висока „персуна“... Навіть потульний Яценко мовчить і слухає, як він говорить... Навіть Муссоліні й Гітлер не потраплять сильніше кричати, як він... Що більше? **Його печатка**

розуміється, тоді, коли він її сам прибере, хочби і догори ногами, на документі! **Навіть українські вірні в Чорноріках присмирюють і не будуть бунтуватися, коли побачать відтиск цієї чудотворної печатки на контракті даровизни церковного католицького дому в**

Чорноріках схизматицькому обществу Качковського! Ця чудотворна печатка за всьо відповідає!.. Так принайменше запевнює Васьо! Отже не українські душпастирі, не вірні, навіть не адміністратор, тільки печатка й Васьо! Чому?! Бо вона „русская“ і „православная“, як „православною“ є уся „Русь“ в голові костаровецького маняка, що то позаводив нові „руссіє“ порядки й новості в парохії!..

Тепер уже всі відпавші на Лемківщині туй-туй навернуться, бо Васьо має печатку, котра всіх береже, всіх освячує, всіх направляє. Тож, „разуміте, язичи і покарайтесь“, бо знами печатка!.. Справді нема то, як Васьо, його славна „русская“ мудрість, його смачна табака, та його чудотворна печатка на „устроню“... А якжеж!..

Юліян Тарнович.

Історичні пам'ятки в західніх Карпатах.

Дуже важною причиною в оселюванні західніх карпатських окраїн була орна земля, подекуди вже в початках XIV. ст. належно викорчувана, або так звані пасіки (від слова пасічити — заводити пасіку, пчоли). Певно знаємо, що перші оселенці займалися крім випасу овець, рибальством у гірських карпатських потоках і ріках та рівні, затишні місця в лісі корчували й тут розводили пасіку. Врешті з потребою добування щораз більших і кращих середників до життя, поселенці переходять повільно зо стану пастирів на землеробів, викорчовують щораз більші простори лісів, як рільники-пастирі, засівають поле збіжжям, однак первісна назва на це витереблене поле — пасіку лишається досі, та що сьогодні на Лемківщині ніхто інакше не каже про рілля в лісі, як про пасіку.

Не треба також здогадуватись, що всенські Карпати вкривали буйні смерекові, соснові та буківі ліси. Безперечно, що шпилі гір, горбів, узгір'я були густо залісені, однак долини, яри між горами й ровами над потоками могли бути дуже догідні для рільництва, городництва, або садівництва. Відсі ця значна розбіжність, або радше багате впадобання до рільної культури. У парі теж з ростом населення йде плуг, тверда працююча рука господаря і власника карпатських просторів, що облогом від віків чекали на своє належне використання — видирає клаптик по клаптикові на-пів дикій природі, перемилює кращі площі під рівні загопи, добивається до нутра Карпат. Ці догідні обставини, як також безмежний необозначений ніким простір приманювали до себе різних посторонніх — так сказати б — безбатьченків — безземельників, що вони приходили зі заходу в Карпати, відмірювали собі тут довільно землі — і скоро ставалися власниками окремих частин зрідка оселених карпатських сторін. Нічо теж дивного, якщо в старих судових документах находимо згадки про різних власників не лише більшого простору земель, але як власника кількох, чи кільканадцяти сіл.

Хто вони були, звідки прийшли — не легко збагнути. Документи Сандецьких земель згадують про різних осельників, однак годі з цього точно означити, хто вони та з яких сторін примандрували. Також саме імя, приміром Христин, Микола, Мартин, Юра, Павло — вказувало б на те, що ці люди українського походження, бо теж їхня поведінка-життя на це вказує. Чим далі на захід — тим тяжче розв'язати питання перших осельників. Натомість Сяніцькі землі більше обозначені. Тут крім голого імени находиться призовок осельника.

Урядове спростування.

19 §.

Urząd Wojewódzki Lwowski Wydz. Społ.-Polityczny L. BB. 132/3/7.

We Lwowie dnia 6. lutego 1937.

Do Pana Michała Tarańki

Odpowiedzialnego redaktora czasopisma „Nasz Lemko” — we Lwowie.
ulica Zimorowicza 3.

W związku z ukazaniem się w dwutygodniku „Nasz Lemko” Nr. 23. z dnia 1. grudnia 1936 korespondencji pod tytułem „Wid Sianoka po Dyniw” proszę na podstawie §. 19 ustawy prasowej z dnia 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 z roku 1863 o umieszczenie w najbliższym numerze tego czasopisma w sposób zarówno co do miejsca umieszczenia jak i w druku (czcionek) zupełnie identyczny z tym, w którym powyższą korespondencję wydrukowano następującej treści sprowadzenie.

„Nieprawdą jest, że Starosta Powiatowy i Komisarz Policji z Brzozowa wkrótce po otwarciu czytelnicy „Kaczkowskiego” w Końskim pow. brzozowskiego w styczniu 1934 zostali z posad usunięci.

Natomiast prawdą jest, że Starosta Powiatowy urzędował w Brzozowie do połowy listopada 1936, skąd został przeniesiony do Brzeska na takież stanowisko, a Komisarz Policji urzęduje nadal w Brzozowie, nie pozostawał w dochodzeniu sądowym ani też nie był sądownie karany”.

Za Wojewodę: Mr. Bodnar
Kier. Oddz.

Свідомість побідить

ГОЛОС ІЗЗА ОКЕАНУ.

Український національний часопис „Наш Лемко“ став від першого числа приходити стало у мою хату до Америки. Він уже виродовж трьох років розказує мені про мое рідне село і про другі сусідні села нашої дорогої Лемківщини. Тож не лише я сам став його точним читачем і сталим передплатником, але ще і других намовив до передплати.

Читаю постійно кожну стрічку; і мало знаходжу таких чисел „Нашого Лемка“, у котрім не було би бодай згадки про мое родинне село Вороблик Королівський, про маленьку Ганусю Тупяківну, що мов весняна квітка всіх нас у далеких заморських краях своїм співом і віршиками розвеселює й бажає нам кращої долі.

„Наш Лемко“ приносить нам багато цікавих вісток і новинок, як то наші українські села й люди у наших Карпатах прозрівають, будяться зі сну, протирають очі й мов стихія пізнають, що вони сини одного Великого Українського Народу та їхня Мати наша „Просвіта“ — підпорою їхніх буднів, кружки „Сільського Господаря“, запорують кращого завтра українських діточок це „Рідна Школа“.

Але водночас тяжко нам тут на американській землі повірити, що на Лемківщині, зокрема в мойому рідньому селі Вороблику — хоч там гарно розвинувся кружок „Сільського Господаря“ — живуть ще такі люди, що дають себе обзивати чужим зайдам-наймитам,

панським підлизайкам, тоді, коли не бракує своїх чесних і поступових людей. Ці наймити москалі запродають честь і славу Українського Народу — вони виганяють свідомих громадян з Народнього Дому, хоч вони його не будували. Бо Народній Дім у Вороблику Королівському побудували свідомі громадяни, головно односельчани з Америки. Деякі ще живуть у чужині, а декотрих уже сира земля вкрила й лиха доля не дала їм дочекатись і побачити своєї правди в ріднім селі, а треба всім добре знати, що вони тяжко працювали, щоб вивести своїх братів і своє село з темряви.

Якщо тим юдам і розбийдухам не подобається культурна праця для кращого завтра нашого села — то нехай вони медвежим сном у Гершка під лавою скінчать своє нужденне животіння разом з їхнім пустоголовцем — дарма, що в священичих шатах! — покровителем безбожництва і ширителем згіршення в селі. Там місце для москалів-лжепророків і зрадників Лемківщини.

Натомісць Ви чесні члени Кружка С. Г. дальше працюйте, усі свої сили присвятіть для Ваших найближчих — у честі та при Божих заповідях бережіть село перед лицемірами й фарисеями — а сонце Правди осинить Ваші хати — чого Вам від щирого серця бажає Ваш односельчанин **старий Воробець з Америки.**

Доходження проти радника Ап. Адм. — Українця.

В дні 8. лютого 1937 р. Впр. о. Корнило Кузик, почет. крилошанин і завідачель Дальової, перевів на припоручення з „Устроія“ — карне доходження проти наймолодшого радника Апост. Адміністрації — українця, Впр. о. Степана Ядловського, пароха в Полянах Суровичніх. Доходження дотично прохання священиків риманівського деканату до Апостольського Престолу за усуненням „коронного дзекана Лемківщини“, котрий зажадав за це слідства й вимірення кари так проти Впр. о. Радника, як теж і проти прочих священиків, що підписали скаргу.

Про зладження, підписання й висилку цієї скарги до Риму доніс

негайно — після прийнятого звичаю — „коронному дзеканові“ в Оншоді знаний, лемківський „Азеф“ Бартек Заблоцькі з Волі Нижньої. Кажуть, що справу цього доходження, та його незгідности з церковним правом, будуть розглядати Найвищі Церковні Власті...

Уживайте лише пасти

Е л е г а н т

до черевиків і ШВАРЦУ до чобіт
виробу української хемічної фабрики

О. ЛЕВИЦЬКА І С-КА

ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

ВСІ ДО ОСВІТНЬОЇ ПРАЦІ

Наш великий український Геній Тарас Шевченко спричинив своїми безсмертними творами Весну в душі Українського Народу.

Український нарід, що переживав тяжку добу панщизняного гнету й віковичної царської московської неволи збудився зо сну та під впливом щілощого корму поезії Тараса став допоминатися за свої права, одночасно пізнав Велику Правду, що виведе Український Нарід на ясні шляхи.

І ми Українці на Лемківщині повинні йти за вказівками нашого Пророка. Шукаймо цієї Правди таки у нас самих. **Засновуймо в наших селах читальні „Просвіти“, щоб добувати як найбільше освіти, под'аймо також про відповідне виховання нашої молоді в Кружках „Рідної Школи“, не забуваймо врешті про піднесення нашої господарки в Кружках „Сільського Господаря“.**

Скрізь засновуймо наші українські культурно-освітні товариства, організуймося, щоб гідно і з повною відповідальністю й сміло могли ми сказати: „У своїй хаті своя правда й сила й воля, І нести й не вигоре на дні моря поля, Не скує душі живої і слова живого“.

ЗВАЛА ТЕБЕ МАТИ...

Соненько вже сходить,
голос пташенят лунає;
Небозвід у красках —
сйвом Карпати вкриває.
Шле свої лучі між наші діброви,
Надію й щистя у дарі
Воно голосить Лемкови:
Від віків свої лучі даю тобі,
А ти обездолений сину мов у гробі.
Пробудись сину, час встати,
І своїй Матері честь віддати!
У вісімнадцятому році
Звала тебе Мати,
Щоб ішов кайдани з Неї зірвати.
Але ти був глухий, незрячий —
не чув ридань рідної Неньки,
Потеряв долю, край рідненький.
— Червоний кат кров її спиває,
Жорстокі чинить у степу жнива.
Викинь, брате з хати
мерзені криницькі онучі,
Спішись там, де блистять ясні лучі.
Бережи славу козацького роду.
Добуде Україна велич і свободу.
Недаром каже пословиця,
народня примовка:
Приніс чорт біса,
понесуть і вовка.

Гриць Палиця.

ГРОШІ.

Банки продають — купують.		
доляри ам.	5.28 ³ / ₄	5.26
доляри кан.	5.28 ¹ / ₂	5.26
франц. фр.	25.54	24.68
гул. (данц.)	100.20	99.80
кор. чеські	115.84	115.00
марки нім.	123.00	119.00

Шукаймо способів рятунку.

Куди не обернешся, всюди почує одне й те саме: на Лемківщині біда, Лемківщина це найбідніша країна, рятуймо Лемківщину і т. д.

І хоч не хоч, мусиш повірити, що такі біда, бо прямо вмовлять в себе мов у жида хворобу.

Лемківщина це переважно хліборобська країна; земля тут неврожайна-камениста, одначе головний напрям господарки це управа рослин. Кожний господар знає, що на його полі, коли його добре погноїти, буде барабола, опісля ячмінь та овес, а додати „жужлі“, то ще буде яка така конюшина.

Знає це кожний від „няня“, „няньо“ від „діда“ і т. д., але ніхто не хоче ту „систему“ змінити та щось нове вводити.

Так управляють господарі половину, деколи менше свого поля, бо решта це „псарки“ і неужитки.

Наша приповідка каже: „нема неужиточної речі на світі“, отже видно, що з цих неужитків можна теж мати користь.

Спитаєте, яку? Це вже залежить від нас, і від рода тих неужитків. Є різні неужитки, котрі різно можемо використати.

Зачнім від тих мокляків, що декуди тягнуться вздовж рік і потоків, там ніяка культурна рослина не росте.

Знаємо одно село, що з таких мокляків не хотіло платити податку, аж як уряд на свою руку засадив там кошикарську лозу, тоді і побачили, що за продану лозу можна й податок заплатити й ще гарний зиск лишається. А чи мало є таких мокляків? А багато там є лози? З котрої ми могли виробляти різні гарні речі та мати заробіток? Мало таких можна стрінути.

Декуди є гарні площі, на яких хіба діти камінчиками бавляться, та які аж просяться, щоб на них закладати рибні стави, і тут годувати і для себе, замість жидівського „селедця“, смачну пісну рибу, і з продажі гарний гріш на всяку потребу.

Дальше як приглянемося нашим полям, тим межам і берегам, на яких пишаються: бодяки, терня та інше хабаззя, запитаймо себе, чи нема корисніших рослин? Є! Лише треба їх завести.

По межах, де є досить землі,

замість терня, яворів і т. п., посаджуймо овочевих дерев та кущів, щоби бодай для себе мати овочі.

Найгіршою перешкодою в т. м. є „сусідські діти“, тож, де лише скажемо про плекання садів, то чуємо таке: „ага, буду садити для людських дітисків“. Таже й ця дитина всього не зість. Якщо кожний засадив би свої неужитки, то діти їли би до схочу та були би здоровіші й ще грошенята були б у „хижі“, а то зайти у перше ліпше літнице, й запитати торговця овочами „звідки ви“, то аж вам дивно стане, що він „неборака“ їде по кільканадцять миль. Це йому сплатиться, а нам, що маємо літниця під носом, чомусь то непоплатне.

Де не можна садити овочевих дерев, там ідім з кущами агрусту, порічок, тернової рожі, котру можна дуже добре збути.

Звернемо увагу також на управу ліничого зілля, котрого у наших горах є досить, а платиться за нього добре (в тій справі інформуватись у: „Сільського Господаря“, Львів, Ринок 10/П., або в Кооперативі „Зелоцентр“ Львів, Руська 3/І.).

Дальше це наші славні „псарки“, толоки та зруби повні пнів: галузя, котре не маємо часу вичистити, засадити новий ліс, бо спішимось витинати решту ліса, щоб парові жидівські тартаки не збанкротували!

Прийде вчасна весна, ріллю ще мокро орати й пильної роботи нема, візьмім „ланцохову борону“, та зрівняймо ті купини й добре зборонуймо ріллю, підсіймо бодай „каїнітом“ (добрий є також деревний попіл з гноївкою), засіймо мішанки трав, а будемо мати краще сіно; спробуємо по кусникові так управляти продовж кількох років, а позбудемося чарівниць, що мовляв, забирають нам молоко.

Найгірші неужитки це є ті всі „жбири“, „пумірки“ і т. п., на котрих росте хіба ялівець (його овочі також продають) та дуже мала пісна паша. На тих жбирах управа неможлива, але в інших краях використовують такі площі на випас худоби, головно овець і кіз. На Лемківщині на це дуже малу увагу звертають, хоч кожний при знає, що вівця є корисна. А скіль-

ки вона булаб корисніша, якщо взятися би за раціональну годівлю овець, виріб і збут сирів через свою кооперацію.

З всьми наші ткачі робилиб нам сильні і гарні сукна й ми не булиб змушені купувати „жидівські лахи“.

Якщо згадати про годівлю кіз, то відразу побачите розсміяні лица, бо „коза то ганьба“; але не всидаються кіз інші народи, та у своїх горах годують їх і мають з них гарний дохід. Так само у нас ті сотворіння поплачувалисяб через своє молоко, котре є лічиче на сухоти й за котре хорі літники дуже дорого платять.

Розглянувши коротко ті справи бачимо, що ми на Лемківщині маємо джерела доходу, тільки наразі їх легковажимо собі, та не хочемо над ними подумати; натомість рубаємо останне дерево, не лишаючи своїм дітям навіть на підвалини до хат.

Застановімся над тим, чи не ліпше булоб шукати тепер інших джерел доходу, а ліс хайби підростав? Чи аж тоді будемо думати інакше, коли нам вітер піском в очі дутиме, а на опал будуть нам ті самі жиди вуголь доставляти?

Знаймо, що до Америки не поїдемо, тож Америку, собі та своїм дітям мусимо отворити осьтут, в наших горах.

До того потрібне нам лиш охоти і знання, яке можемо набути у книжках, часописах та у своїх господарських товариствах, яким у нас є „Сільський Господар“. Михайло Ревак, (Далі буде).

ДАРУНОК УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ ІЗЗА ОКЕАНУ.

Передплатниця „Світа Дитини“ Леся Кучер, донечка о. М. Кучера, українського пароха в Карнегі, пише гарного листа до „Світника“ та зарозом пересилає 50 ам. центів для „С. Д.“, як передплату для одної дівчинки на Лемківщині, що любить читати по українськи. Передплатниця має бути в найдалшій закутні Лемківщини. Там в Америці є також такі діти, що слова „лем“ не покидаються, вони є українці, гарно грають представлення і декламують українські вірші. Цього року відіграли „Святий Миколай“, Марії Пеленської зі „Світа Дитини“ дуже гарно.

Леся Кучер пересилає ширі поздоровлення всім українським дітям у Лемківщині ізза моря широкого.

Наших читачів у Шляхтовій просимо подати нам адресу української дівчинки, що буде одержувати „Світ Дитини“.

З наших сіл і міст.

„КОРОННИЙ ДЗЕКАН В ОПА-РАХ.

Українські священики риманівського деканату внесли прохання до Апостольської Столиці о детронуванні ославленого „коронного дзекана Лемківщини“ в Оншоді. Прохання умотивоване канонічними причинами — з заподанням конкретних фактів і свідків, котрим „діяння“ коронного дзекана, що то затроюють цілий риманівський деканат і Лемківщину, є добре відомі і знані. Є дані надіятися, що Найвищі Церковні Власти підуть на зустріч потребам Українського Духовенства Риманівщини, та що його річево узасаднене прохання позитивно полагождать.

Річ зрозуміла, що „коронний достойник“ з Оншоду, котрий тут кожному надто багато розтопленого й гарячого сала поналивав за шкіру, кидається тепер на всі боки, як опарений. Хотів би ще рятувати себе, чим ще дасться, своєю коронною повагу. Одначе дарма!..

НА ЛЕМКІВСЬКО-БОЙКІВСЬКОМУ ПРОМЕЖЖІ.

Староство в Ліську знову заборонило оснувати читальню „Просвіти“ в Рінні. Це четверта вже чергова заборона в останньому півроці. Подібно староство заборонило оснувати читальню в Луквеїм, Середнім Великім і Вільшанці. Позволено лише в Хреві.

Зокрема заборонено відограти читальні „Просвіти“ в Лукавиці аматорську виставу п. н. „Вифлеємський вертеп“, читальні „Просвіта“ в Гошові „Ганка большевичка“, читальні в Яловім „Вертеп“ і читальні в Устрічах долішніх „Ми йдемо в бій“.

Плоди нормалізації, як бачимо дуже буйні!

БАНДРІВ НАРОДНИЙ.

Кружок Рідної Школи в Бандрові Народнім, мабуть одинокий в ліському повіті, скромно та гідно відсвяткував пропам'ятну річницю 22. січня 1918 і 1919 р. В присутності 50 членів М. Білоухий виголосив зміло опрацьований реферат про значіння золотом і кровю вимережаних, незабутніх днів нашої славної історичної бувальщини. Другий реферат виголосив М. Пізнак. Свою палку промову за-

кінчив він закликком до посиленої жертвенної й творчої народньої праці та додав усім кріпкої віри в краще українського народу. Свято закінчено двохвиливною мовчанкою в пам'ять поляглих борців за волю України та національним гимном.

До відсвяткування цих роковин гідно причинився також М. Шеремета.

На маргінесі цього свята, із бодем мусимо згадати про наше сусіднє село Мшанець, повіт Турка, що колись вело славу національну працю, а тепер скомунізувалось.

Чи ж не сором вам, що ви повірили ріжним платним зайдам на нашій землі „вехтутее пам'ять Тих, що за вас пролляли море крові. Схаменіться, щоб каяття не прийшло за пізно! До цього звать вас таки ваші щирі брати. Бандрівці.

СВЯТО „КРУТ“ В УСТРІЧАХ ДОЛІШНІХ.

В дні 30-го січня ц. р. в годині 8-мій веч. читальня „Просвіти“ в Устрічах Долішніх улаштувала свято „Крут“. В програму свята ввійшли: Промова Леся Кюса, пісні „Коли ви вмирили“ й „У дві пари несуть мари“ бравурно виконані читальняним хором під змілою управою Ірини Лапчинської, деклямації М. Луковича й Івана Хлисті та кінцеве слово голови читальні Осипа Платоша.

Свято це пройшло із великим успіхом, при співучасті всієї свідомі й організованої молоді міста.

КІНСЬКЕ, ПОВ. БЕРЕЗІВ.

На Йордан відограла аматори при читальні „Просвіти“ ім. Маркіяна Шашкевича в Кінськім виставу п. н. „Орендар у клопоті“. На генеральній пробі було багато молоді та на самій виставі сая була по берети заповнена. Найкраще відограла свою роллю Анна Середницька, Осипа, Володимир і Іван Вознічаки. Дохід був вдоволяючий, моральний успіх надсподівавий. Одна лише біда, що не маємо ще власної домівки, тому тяжко приходиться одержати дозвіл від місцевого солтиса. А ніде правди діти — панове солтиси дуже сьогодні гонористі!..

РЯБЕ, КОЛО БАЛИГОРОДУ.

Рябе будиться зі сну, хоч до 1935 р. не було в селі ані школи, ані будьякої культурної установи. Щойно 30. серпня 1936 р. свідомі господарі оснували Кружок С. Г. Вписалося 54 членів, тепер провід дбає за українські книжки. Наш парох о. Чайківський давав в Кружку два відчити про годівлю пчіл і наше господарство. Одна біда, що дівчата і жінки в Рябім сторонять від Кружка наче їм не треба освіти. Правду кажуть старі люди: „Учися, читай, бо без науки власний розум нидіє“; й така жінка замість стати підпорою господарки — хочби їй чоловік був свідомий, то вона своєю глупотою все догориніг поперевертає. А нам треба свідомих жінок!

ЗАВАДКА РИМАНІВСЬКА.

Тепер зима і в наших горах маємо ріжних мисливих. Одні полюють на дичину, але другі стають наганячами, бо вони такі відважні, що волють ізза плота стріляти. Не думайте, що неабиякий стрілець господин Фу і Чила. Він вже четвертий рік никає як жаба й свої пощорайки видивляє як теля на мальовані ворота в сторону нашого українського приходського дому. Він навіть не має часу припильнувати кооперативи, де „геройські субєкти“ захлистують від денатурату і за чуби себе водять. До того ще намовляють шкільних дітей, щоб крали своїм родичам дрова, бо в кооперативі зимно пропийникам!

Господине мисливий — діти знають добре, чому обдаровуєте їх криницькою „газетою“ та вашими „славними“ оповіданнями про дошнякські „холошні“ з календарі. Лише вважайте, щоб ваша „гчена“ голова в ті холошні не застрягла.

А хочете полювати — гайда на вовка, медведя й лиса. Ще за те напетесь „кураційної шпіритаїочки“. Ей, бо добра, куме, зорівка..

ПОДЯКА.

За щоденну щирю й жертвенну поміч в часі могого 6-ти місячного побуту в судових арештах, складаю гарячу подяку Всім Громадянкам і Громадянам Устрік долішніх.

Зокрема дякую за святочні дарунки, за незабутні під-тюремні Свят-вечірні коляди й щедрівку та за спеціальну опіку й незвичайну поміч поіменно дякую Вельмишановному Панству Винницьким і Лапчинським.

Ярослав Пришляк
освітний інструктор.

НЕЗНАЙОВА БІЛЯ ГОРЛИЦЬ.

До нашого села приплентався аж з Волівця православний батюшка й похажав у селі з колядою. Зайшов до одної хати та тут застав саму газдиню з малим хлопчиком, бо господар пішов до ліса по дрова. Батюшка покропив хату й жінка принесла йому в'єса, бо такий в нас здавня звичай, що за коляду і водосвяття дають овес.

Але батюшка зажадав ще крім в'єса пів золотого та почав хрестом бити по лиці безборонну невісту, аж до крові. Нічого не помагали запевнення бідної жінки, що як лише її муж верне з ліса — зараз дасть йому того нещасного пів золотого. Але розлючений батюшка дальше торгав за одніня жінку, поки вона зі страху не втікла до сусідів. Таких то понасилали спасителів москалів до наших сіл, що за пів марного золотого важився би забити безборонну людину. Гарні часи... з православними комедіянтами.

ПОЛЯНИ, КОЛО КРАМПНОЇ.

Свідома лемківська молодь села Поляни, короснянського повіту, хотіла на день 7. лютого ц. р. улаштувати забаву з танцями та дохід призначити на добро греко-католическої церкви і в тій цілі внесла прохання до староства в Коросні про дозвіл. Мимо того, що письмо доручено зарядови гміни в Полянах ще 30. січня ц. р., отже тиждень наперед, все таки ані на означений день 7. лютого, ані пізніше не було дозволу. На запити в гміні, що сталося з нашою просьбою, відповіли, що староство не дало дозволу, бо просьба не була остемпльована.

Знаємо, що просьби підлягають остемплюванню, але знаємо теж, що читальня Качковського все дістає дозвіл на забаву, хоч ніколи просьби не остемпльовує, та часом за зібрані гроші члени пють денатурку.

Вже зараз по внесенні нашої просьби деякі людиці зпід стягу „Качковських“ запевняли нас, що дозволу напевно не дістанемо — мабуть наперед знали. І ми сумніваємось, чи наша просьба взагалі десь була. Нераз ми робили забаву і староство все охоче нам давало дозвіл, а тепер нараз треба стемплів.

Наслідком того молодь відреклася забави з танцями, хай танцюють „Качаковські“, а ми скла-

Свідомі українські жінки за океаном:
Марія Яремчук і Олена Хомова.

даємо 10 зол., а саме 5 зол. на дар „Просвіті“ й 5 зол. на „Рідну Школу“.

Дуже дякуємо тим, що навчили нас, де маємо дати свій тяжко запрацьований гріш, і тим, що навели нас на добру дорогу. Бо ті гроші підуть для нас, для наших грядучих поколінь, прискорюючи наше Величаве Майбутнє.

Свідома молодь.

БІЛА ВОДА, ПОВІТ НОВИЙ ТОРГ.

Писав недавно „Наш Лемко“ про наше село, але не про все згадав. Тому мушу написати про одну велику хибу біловодян, а саме, що в нас дуже палюнку пють. Ми селяни так зжились з цією привичкою, що про п'янство в газеті ніхто й не згадав словом. Тимчасом алкоголь в нашому селі всевладно панує. Немає нагоди, чи то хрестини, чи свята які, чи весілля, щоб не було алкоголю. Ми біловодяни так привикли до панцизняних змичаїв, що годі нашим людям від цього налогу відзвичаїтись. Забувають наші люди, що втрачають здоров'я й гроші, а в родині повстають бійки, сварки, процеси. Буває в нас таке диво, що як справляє хтось весілля, то купує горілку й хляпів (а в нас ті хляпи називають вином) в жидівській коршмі за 300 зол. найменше. Багатші люди витрачаються ще більше. Натомість на потрібні видатки, то наші селяни скуплять: купити книжку, газету, то трудно людей намовити. А тимчасом жид-

кершмар не такий: він гоївові продасть хляпів, солено заробить на тім, але за це мусить мати свою жидівську газету, бо він мусить знати, що в світі д'ється, аби події, які відбуваються — його не заскочили.

На нещастя наше знайшовся у нас, такі наш „русин“ Яхим, який зробив спілку з Алеком-жидом зі Шавниці й закладають собі „винник трункуф“. Молоді хлопці, свідоміші є обурені поступком Яхима, що дався жидові-п'явці взяти на хитрощі й заложив із ним спілку. Вони радять йому й Алексу, щоби собі коршму перенесли на Сиглу, бо в селі не допустять до цього, щоби люди розпивалися. Наші хлопці знають, що молодь українська бореться з алкоголем безоглядно. Наша молодь в Білій Воді знає, як то хлопці натерли чуба п'якові солтисові й радним в Труханові коло Сколього.

Алькоголь і тютюн — це отруї, які затроюють людський мозок, впливають відемно на розвій тіла й душі людини, тому на українській землі не сміє бути п'яків. Крім цього радимо Яхимові зірвати спілку з жидом, бо жид його використає й пустить з торбами. А шкода, щоби наших людей використовували п'явки-жиди. Тому всюди творім свої варстаї, крампиші, попіраймо своїх при закупках, а уникаймо жидівських п'явок, бо вони вже досить насалались нашої кєрвавиці.

Думаємо, що ці слова навернуть нерозумних зі злої дороги. Віримо, що наші селяни відвикнуть від пиття жидівських хляпів, перестануть видавати гроші жидам та не будуть годувати жидівських бахурів, тільки ми будемо працювати між своїми на своїх виконуючи ключ „свій до свого, по своє“.

Свідомий місцевий.

„Народна Торговля“

в с я н о ц і

поручає

членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

ЧОРНА ВОДА, ПОВІТ НОВИЙ ТОРГ.

Як читаєш „Нашого Лемка“, то там можна вичитати завжди щось доброго або й сумного про різні села на українській Лемківщині, та про нашу Чорну Воду ніколи нічого. Живемо ми собі серед прекрасних гір на вівсяному хлібі так, як і наші діди та нікому з наших господарів не прийде до голови, щоб якось змінити це все на краще. Господаримо по старому. Як трапиться нашому чоловікові якийсь зарібок при роботі в лісі, або при звізці метрів (дерева) до Шавниці, то рідко коли оберне на добру ціль. Бо завжди під рукою знайдеться жид, затягне „на одного“ й так протрачують марно наші люди тяжко зароблений гріш.

Тому свідоміші в селі, ті, що читають газети, вони повинні поучити других, що в коршмі при жидівському шинквасі не здобудемо нічого. Натомість селяни наші повинні як найбільше читати українські газети, книжки, — господарі здібніших дітей повинні посилати до шкіл: до ремесла, до торгівлі, до гімназії в Перемишлі. Бо ми мусимо мати своїх ремісників-фахівців. Пощо наші діти мають їхати по чужих краях на зарібок, як то ми можемо між своїми на своїй українській землі добре вижити, а натомість хай наші півки-жиди шукають хліба по Аргентині, Бразилії, Мароку.

Подумайте над тим господарі-чорноводяни та разом всі до народної, спільної культурної праці! Не в шинку ваша доля, але у ваших руках.

Свій.

КРАМНА, КОЛО ЖМИГОРОДУ.

Наше село Крамна оперлося агітації за переходом на православя. В нас нема тепер ані одного православного, хоч було їх кількох; не могли вони зорганізувати більшої сили, щоб вибудувати свою часовню (каплицю). До нашої парохії належить ще друге село; в нім є більше як половина православних. Вони мають власну часовню, вибудовану за американськ. доляри. Хоч у нас нема ні одного православного, зате є один баптист-сектант. Вже від кількох років ходили чутки, що наш громадянин Крохта є баптистом. Жив він собі за селом зі своєю жінкою. Раз прийшов він до української крамниці, де люди часто сходилися, щоби перебути вечір у товаристві на розмові. В нас була чи-

тальня „Просвіти“, але її розв'язав староста. Крохта признався, що є баптистом і сказав, що різав сичку на Різдво. Це викликало в цілмі селі велике невдоволення. Від того часу люди ставилися ворожо до нього і рівночасно зачали переконувати його, але надармо. Люди зачали говорити про баптиста, але приставати на баптизм ніхто й не думав. Кожний говорив, що він у католицькій вірі вродився, тієї віри були його родичі, то і він в тій вірі мусить вмерти.

Одного разу наряд по Богослуженні в церкві зійшовся до крамниці. Прийшов там і той баптист, щоб агітувати. Люди, котрі не хотіли слухати тієї агітації, і з огляду на присутність дітей, казали йому мовчати. Але баптист не слухав того і говорив далше, хоч йому грозили, що викинуть. Врешті одному терплячка урвалася і схопивши його хотів винести на подвір'я. Але в тій хвилині баптист повалив того чоловіка на підлогу і зачав його бити, куди попало. Та інші не дали того чоловіка бити, схопили баптиста і винесли його на подвір'я, де він ще дуже опирався, як тільки міг. Коли побачив, що вже не дасть ради, побіг на постерунок поскаржитися командантові. Але командант вигнав його з постерунку і казав більше не агітувати.

На тім ще не кінець. Баптист не перестав агітувати, за що дістає гроші. Ось одного дня дістав він з почти пакунок, а на другий день діти його принесли до школи якось книжечки і роздавали даром іншим дітям. Коли діти приносили до дому ці книжечки, родичі навіть не читавши їх метали в піч.

До Крохти приходять баптисти з інших сіл, як з Лабови, Яв'яра з цілими родинами. Я спитав раз баптистів, в що вони вірять. Відповіли мені, що вірять тільки у св. Письмо, а св. Церкву відкидають.

Отже тут є головний блуд віри баптистів і всяких сектантів.

Церковні брокати, борти, френдзі, панаму і ники Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуєте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки ДЕНДРА

Фабрика
у
Львові

вул.
Потоцького
ч. 85 а.

В сусіднім селі Лабова при громадських виборах хотів баптист щоб його вибрали на солтиса, але люди не хотіли. Наш селянин, що возить пошту з міста до нашого села, мав нагоду бачити, як лабівський баптист відбирав гроші. На почті люди переконуються, що баптисти за віру беруть гроші. Течер вже ясно, що ті люди за гроші продають душу і прадідну віру та переходять на іншу, щоб діяволу служити, а не Богу.

Блудний син.

Сценічна картина в 3. діях написана М. Приймаком, видання Михайла Таранька, Львів, Зіморевича 2.

Старенький Юхим має двох синів старшого працюючого Захара й молодшого легкодуха Матана. Матан під впливом злих товаришів домагається від свого батька своєї часті, забирає її та йде в світ. Скоро прогайнує батьківський гріш й як свинопас страшенно бідує та біда приводить його до каяття. Вертає обдертий, виголоднілий, до свого батька і просить прийняти його за наймита. Батько справляє гучну гостину, бо син повернувся. В домі старенького Юхима велике свято, бо Господь повернув блудного сина на праву путь.

— Мимохіть насувається думка, як багато блудних синів годую наша обездолена Лемківщина. Оцей шукає собі інших Богів, бо він — мовляв — усі розуми посідає — другий полетів зі скаргою на своїх друзів, що вони на Яворні українську пісню співали. Тамтой копає діл під кооперативом, бо юда полонив його душу, знов інший рідний магарі святі образи з хати викидає, бо червоної сатана ніж йому в руки подає. Тамтой рідного старенького батька з хати проганяє, бо він тепер газда, а ця молодичка навнає себе, бо її муж тяженько за морем під землею працює та гріш посидає; а тамта дітей своїх молитви не назчає, бо вона пані вельможна; ще є такий, що засліплений у своїй гордості мститься на невинних людях, з торбами хоче всіх прогнати, щоб вони не вели народ до правди. А назв'яська тих блудних синів — скрізь відомі.

Кожний амат. кружок, кожна парохіяльна бібліотека повинна закупити цю вартісну, виховну книжечку та негайно дати виставу, щоб вона греблюю ставала перед залитом зла й поганства на Лемківщині. Ціна за 1 пр. з поштою 2 зл. Замовляти: „Світ Дитини“, Львів, Зіморевича 2.

ЖЕРТВИ.

Читальня „Просвіти“ в Порубах на У. крайських Інвалідів 3.30 зл.

Коляда Рідній Школі в Бонарівці 26.66 зл., збірка переведена Олексом Левко 4.20 зл., гроші вислано до Р. Ш. Львів.

Свідома молодь з Полян, коло Крампної Матірному Т-ву „Просвіта“ 5 зл. і „Рідній Школі“ 5 зл.

Гості на христинах у дочки Ф. Ціслінського в Рябім, к. Балигорода на Р. Ш. 1.60 зл. (вислано просто до Р. Ш.). На забаві в хаті Федора Соханчака теж у Рябім свідома молодь на заклик П. Ціслінського збирала на Р. Ш. 1.27 зл. Збірка записана в збірковому листу. З того приводу повинні скрізь у Лемківщині в часі забав пам'ятати про „Рідну Школу“ і „Просвіту“ та це буде найкращий доказ свідомості.

Замітка: За гроші, які прийшли не на нашу адресу, з призначенням на передплату „Н. Л.“, або народні цілі — не беремо відповідальності.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. С. Старух у Голучкові: одержав передплату від брата Михайла Старуха з Торонта, гроші переслав В. І. Челюк. Привіт.

Вп. Олекса Капустинський в Нью Брег.: має заплачено по кінець 1937 р. Гаразд.

Вп. Дмитро Фенканич в Пасайку: Передплата буде заплачена по кінець 1937 за Нашого Лемка і „Дитячу Бібліотеку“. Щиро дякуємо і здоровимо з Рідних Сторін.

Вп. Василь Гоць у Фолюші: одержав цілорічну передплату з Америки від громадянки Анни Рак і в дарунку „Ілюстровану історію Лемківщини“. Також Василь Смарж у Фолюші одержав дарунок від громадянки Анни Смарж „Ілюстровану історію Лемківщини“, та Михайло Смарж цілорічну передплату на „Нашого Лемка“. Врешті громадянка Матрона Майдани з Бостону переслала дарунок для Братових дітей: „Діточу Бібліотеку“ на 1937 р. і часопис „Наш Лемко“, на адресу Вп. Теодора Павляк також у Фолюші. Всім Високостойним Добродійкам шлемо наше братнє Боже заплаць і кріпи в здоровлю!

Вп. Осип Гриндяк Шлях: Чи одержали Ви всі числа?

Вп. Передплатнички в Ростоці В.: подали ми скаргу до відповідного поштового уряду. Привіт. Здається, що вже більше не буде часопис пропадати. При цій нагоді звертаємо увагу панам солтисам у Горличчині, що не даруємо їм календарів Р. Ш., які ми вислали нашим передплатникам та які не дійшли до належних рук. Радимо по добрій волі ще тепер віддати їх нашим адресатам. В протинному разі справу передамо до суду, бо це зветься „крадіж“. А хочете своєю хату прикрасити календарем Рідної Школи — то не забирайте їх нашим читачам, але чесно подбайте про такі календарі. Ви й на те постановлені, щоб пильнувати ладу!!

Вп. Теодор Гаталевич, Котань: до кінця 1937 буде одержувати „Світ Дитини“. Гаразд.

Вп. Ганусю Тупяківну повідомляємо, що віршики гарні та як будемо мати більше вільного місця, помістимо. Бажаємо гарних успіхів у науці.

Вп. Михась Зошак: Щиро дякуємо. Ваша передплата заплачена по кінець березня (марта) ц. р. Привіт.

Вп. Олекса Галушак, Монтевідео: Опис подорожі ми одержали, але він дуже довгий; дещо з нього поміщено в „Ділі“. Напишіть нам про життя Українців в Уругваї, радо помістимо. Поздоровлення і привіт.

Вп. Олекса Грицько: Ми помістили б з нотками, але буде біла пляма. „Пастушка“ використаємо. Гаразд.

Вп. Михайло Вайнович Межи: 1 число з календарем Р. Ш. вислали на Вашу адресу, що з ним сталося — не вгадаємо. Календар Вам вишлемо, але 1. число вже вичерпане. Привіт.

Вп. Роман Дзямба, Квятонь: Дня 4. січня ц. р. одержали ми 12 зл. на „Зол. Колос“ і негайно повідомили Администрацію Зол. Колосу, щоб Вам вислано бажані календарі.

Лемківське дзеркало.

Послухайте чесні люди історію таку, що аж мило; навіть у трапезі, або сні на кому таке ся не сніло.

Недалечко Вінаміру — таки у країні Лемків: царство звірів. Найстарший — наче лев і король — щось лем нездукає; лежить у бамбетлі — арачок попиває. Час-до-часу з ложа стане — послухає сплетні — без розбору на підхміллі пише вирок смерті.

Лис з бобулькою лем хвостом замітає, бо вже з'очив сильце — вже одного має.

А табака з рогу носом тече, до підпису вирок несе.

Лис пак голку заміняє, на поляну кривим оком підглядає. — Царський указ вже з підписом. — На, маеш! — борсук задерся з лисом.

— Я тут перший і азефа малпу підглянув — ти лиш свою табаку помянув.

— Пане браце — каже борсук — та што з того, чи я не останній з роду мого? Чей не будете ся кусати, коли ми ся ту — браце — зойшли других з торбами пускати. — Лисе, нюню ший торбину, може самому придасться на лиху годину. Аво! Лис злочинець й обманець. У нього на душі нема нічого святого.

— По що дурно тратити слова? Не тямниш вовка Неситого — яка його була горда мова? Той, що у гніздечку тулить малпу Фрузю — Лисе — нюню — подьже ближе! На, табаки! Я ти розповідь про Бурмилове посодство: Гордо йшов ведмідь Бурмило; ішов горами, лісами, долинами ярами.

— Гей! бо тут пют шпіритайку. Й Богу! трудно пізнати парубка, чи дівку не богу. Червена краватка, накант сподні, ззаду латка; дівка в сукні, декольт, мешти, світ ся перевернув вже дорешти.

Лис і морг земліци поділили аж на десяти частей, дітей у школу не посилають — хто буде пасти?!

У неділю зараз зрана до пізної ночі денатурат і „Сяя, ой дана, дана.“

Доня маму горшком в чоло: Тряста тобі бабо! навіть волосся не закрутиш охабо!

Парубіка батярище, плящина в кишені, у голові січка, за те „дворвер“ у жмени.

— Ой, лиску пошто ми ту пришли з чужим музикантом?

Скоро вилизе з міха шилю; ще про других звірів теж напише Кум Гаврило.

— 0 —

Уживайте лише

знаменитої цикорії „ЛУНА“, здрової підмінки кави „ПРАЖИНЬ“ і солодової кави „ЛУНА“, виробів Української Кооп. фабрики „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМІСЛ“ Львів XV., вул. Церковна 2.

ГОСПОДАРСЬКІ ПОРАДИ.

По Різдві то кожний щадить пашу, бо не знати, як довго пстриває зима. Дає худобі щонебудь, коби лише чулася ситою. А що в кожнім господарстві є полова, то домішують її до корму, щоби мовляв, не марнувалася. Безперечно, можна давати полову лише свинням, а корови хорують від неї на „забиття“. Паша стане тоді в тельбусі на камінь, а худобина перестав жувати. Вуха в неї зимні, сама горбиться і „перебирає“ ногами. На таке найліпше не дати корові їсти зо 2 дні і зараз заляти 2—3 келишків сильної горівки.

Алькоголь розгріває худобину жодудок і побуджує до ліпшого травлення.

Сільські чародії пускають в той час худобі кров, проколюючи шилом шкіру на хребті. Це велике варварство, яке хорій худобі не то, що не допоможе, але зашкодить. Таких лікарів-добродіїв треба зістайні проганяти і порадити, щоби цей спосіб лікування випробували перше на своїй задній часті тіла.

Коли корова неспокійна при доєнні — найкраще положити її на хребет велику плахту (зложену кілька разів) намочену в зимній воді. Корова зараз успокоїться й дасться доїти. Путання неспокійної корови, або биття нічо не допоможе. Воно ще більше корову роздрознює.

— 0 —

ЛЮБОВ ДО БАТЬКІВЩИНИ
У ЛАСТІВОК.

Вже від давна вчені ствердили, що у птиць дуже сильно розвинена любов до землі, де вони стали жити. Птиця вивезена навіть дуже далеко, намагається вернутись до землі, де знаходиться її гніздо. Спісїбність птахів орієнтуватися у просторі та вертатись до гнізда це одна із тайн науки, досі невияснених. Перед кількома роками перевели досвіди з ластівками: переконалися, що вони вивезені і випущені на невідомому їм терені верталися до гнізда з віддалі 120 км. В іншій випадку перелітали вони шукаючи рідного гнізда поверх 700 км. Стверджено, що ластівки можуть перелітати денно 400 км. та що непогода припізнює їх лет. З виконаних досвідів стверджено також, що птиці не орієнтуються у просторі при помочі зору, але що кермуються вони якимсь таємним, досі невиясненим інстинктом.